

JUÍZES

Hawē unāmati hātxaki

Josué inū ha unanepabu Deusū yunuti inū hawē nemati Deusū yusini habubetā yunukī yusikubaini ma mawabū Israeli enabū ana hawa shināma hawē yunuti inū hawē nemati ana txibāma haska ibubis betxipaiai keska hiwekī habū Deus ikūwābuma hatu dapi hiweabu Canaā nawabu keska hiwekubainibukiaki, hatū yushibu tibi txibákī kēwākinā, Senhor Deusū hātxa ana nīkakī txibākatsi ikamarā. Haskawē taeshū hau nawa betsabebu hatu itxakawanūbū Deusū hatu henekubainikiaki. Haska wabiaibū haska Abraão inū, Isaque inū, Jacóbe yubakani Deus hakimama yununika kushipabu Deusū hatu katushuniakiaki, hau ana hawē hātxa nīkakī txibākubainūbunā.

Na una hiwenibu miyui ikirā, ha ano ikubiraniburā, 1350-1050 Cristo huriamatianā. Na una hiwenibu miyui ikirā, ha ano ikubiraniburā, 1350-1050 Cristo huriamatianā.

Boquim mae anushū Senhor Deusū nai tsuma kushipatū hatu ha anikiaki, na hātxarā

2 ¹Josué mawaimakē Gilgal mae anua Israeli enabu bei Boquim mae anu ma itxa maniabu anu Senhor Deusū nai tsuma kushipa tashnitā hatu yuikī: “Egitō anua matū ibubu hatu pashawabiranimashū hatube yubakakī hatu yuikī: ‘Na eska ē matube yubakairā, ē matu henetaskama iki kaii’, iwanā, ²‘Hamē matu ikirā, ha nawabu ha hari mae anu hiweabube hatube yubakataskayamashākāwē. Haska inū, hatū yushibubū kēwāti txi tapu tibi teke keyukubaishākāwē. ē matu wabirani uīkāwē. Haskai mā txakabube ketashamea hiwekatsis ikubaikanai? Mā haskaibū ē matube yubakani ē hakimama ishanaii’, akī ē hatu wabianikē ē hātxa ea nīkama mā ea danākanaii. ³Mā haskamiswē taea matu bebūshū natiā na nawabu teshe ana habu ē ha matu nitxishunamaki. Matu parākī habu inū hatū yushibubū biruwē matu kebēkī akawashākanikiki”, hatu wai

⁴Senhor Deusū nai tsuma kushipa hātxai ma menekainaya hanua Israeli enabu huīti nishmahairatā kasha txakayamai bis bis ikasima ⁵nesebaū Senhor Deus daewanū, iwanā, txashuwā inū awa itxapa teseshū

txiwē Senhor Deus menukī keyushunibukiaki. Haska watā ha mae kenakī: “Boquimki”, anibukiaki, nukū hātxawenā, Kasha Maerā.

Josué mawanikiaki, na hātxarā
(Js 24.29-31)

⁶ Hanu Josué hiweshū hawē henekī hawē hātxa hatu yuishina nīkatā Israelī enabu tibi hatū mae ibubis hau tsumakī ibuwashanūbū hatu yunua buaibū ⁷ Josué hiweyukē Israelī enabu Senhor Deus kēwākī duawanibukiaki. Ha dikabi ma Josué ma mawabiaimakē anibu unanepabū haska Senhor Deusū hatunabu dami washūkī hatu merabewakubainai uīkubiranibū hiweyubū Israelī enabu Senhor Deus nīkakī duawakī heneabuma iriakubainibukiaki. ⁸ Hakia 110 bariya Josué mawakē ⁹ Efraimnē enabū mati mananā anu Mati Gaás nortekiri Timnate-Heres anu hawē mae anu Josué maiwanibukiaki. ¹⁰ Ha dikabi Israelī enabu ma Josuébe hiwekubiranimabu mawariai keyukubainaibū habū Senhor Deusū kushipa uinibu ma debui keyuriabū txipu kaīkubirashinabu Senhor Deuskiri inū haska Senhor Deusū Israelī enabu merabewakubirani habū ana hawa unābuma hiwei taebainibukiaki.

Senhor Deusū hātxa ana txibākatsi ikama henenibukiaki, na hātxarā

¹¹ Senhor Deusū hatu uībia haska shināma Israelī enabū txakabuwakī yushibubu habū kena tibi Baal ui itsa inū, bari itsa inū, mai pepa itsarā, duawakī hatubetā kēwākī taewai ¹² hatū shenipabū mekenika Senhor Deusū Egito anua hatu iwebianikē habū nīkama ana shinākatsi ikama henetā ha nawabu hatu dapi hiwebaunabubetā habū yushibubu duawakī kēwākī Israelī enabū Senhor Deus sinatamanibukiaki. ¹³-¹⁴ Senhor Deus ana shinābuma yushibubu Baal inū yunu itxapa inū inabu bake itxapa bitiru mekenika yushī hawē kena Astarote kēwaībuwē taea Israelī enabuki Senhor Deus sinatakī hatu dapi hiwea yumetsubu hatu yunukubainaya hatū yunu inū hatū inabu hatu yumetsūkubainaibū hatu haska wakī hatuki sinataibū hatu itxakawaibu uībiakī hatu ana nemashunama Israelī enabū haskatā hawawē hatu nematirubuma ikubainibukiaki. ¹⁵ Hanua hatube detenameaibutiā bestikima habu hatu kupimakī itxakawamakubainikiaki, haska Senhor Deus hatube bebükiri yubakaima hatu ana merabewamarā. Senhor Deusū Israelī enabu hatu ntitapawabiakī

¹⁶ ana hatu merabewanū ishū shanē ibu unāti wanikabu betsapa hatu katushū tashnimakī yununika kushipabu hatu wa habū Israelī enabu merabewakī tsuabūra hawenabu itxakawaibu habube detenamekī ha shanē ibu unāti wanikā hatu nitxishūkubaikī hawenabu Israelī enabu merabewakubaibīa ¹⁷ hakia ha shanē ibu unāti wanikabū hātxa Israelī enabū nīkabuma patapakī Senhor Deusū hātxa txibāma yushibubu betsapa

txibākī duawakī kēwāpaunibukiaki. Hatū shenipabū Senhor Deusū hātxa nīkakī txibāpaunibu keska akama hatū bai tanama inibukiaki, betsa betsapa txibākinā. ¹⁸ Israelī enabu hatu itxakawaibū bika tenei kashaibu nīkai hatuwē nuikī shanē ibu unāti wanika kushipa betsa katushū tashnimatā Senhor Deusū hatu merabewakubainaya ha shanē ibu unāti wanika kushipa hiwekūkaikī Israelī enabu itxakanikabu hatu nemashūkubainaya ¹⁹ hakia hatū shanē ibu unāti wanika kushipa tibi mawakubainaibū hatū txakabu shinaī ana txītuī yushibubu betsa betsapa duawakī kēwaī hatū epabu binui txakabu pikui hatū beya txakabu henekatsi ikama inū hatū huīti kushi pewakatsi ikama ikubainibukiaki. ²⁰⁻²¹ Haskakē Israelī enabuki Senhor Deus sinatakī yuikī: “Haska hatū shenipabube ē yubakabiani ea danākī ē hātxa ana nīkakatsis ikabumawē taeshū yura betsa betsapabu Josué nitxīriama mawanikē eāri ē hatu nitxīshunamaki”, ishū ²² haska hatū shenipabu ē hātxa txibani keskakī Israelī enabū txibākatsi ikanimēkaī, txibākatsi ikabuma daka, iwanā, hatu unāti wakī Senhor Deusū hatu uīkī manakubainikiaki. ²³ Haskawē taeshū nawa betsa betsapabu Josué hatu nitxīshunama ini hiweabu hatū mai pakea anua Senhor Deusū hawaira hatu merabewakī nitxīshunama irianikiaki.

Débora inū Baraquē Sísera maemanibukiaki, na hātxarā

4 ¹Senhor Deusū unāti wanika kushipa betsa Eúde ma mawakē hanua Israelī enabu ana txakabui txītūtā hatū hiwea peama txakabuwaibū Senhor Deus hatuki sinataiwē ²taeshū Senhor Deusū hatu nemashunama Canaā nawa shanē ibu Jabim hatu maemanikiaki, hawē mae ewapa Hazor anua shanē ibukinā. ³Jabimnē detenamenikabu shanē ibu mētsisipa hawē kena Sísera, mae ewapa betsa Harosete-Hagoim anu hawē hiwe ewapa hari hayanikiaki. Hawē 900 ferro mane cavalo tarāti detenamenikabu mapushū Israelī enabu hatu bikahaira tenemakī itxakawakī 20 ano hatu nuitapahairawakubainaya hau hatu merabewanū atimas Israelī enabū hatū Senhor Deus ea akī taewaibū

⁴⁻⁵ habiatíari Israelī enabu itxakawakubainaibū Lapidotē aī Débora, aibū unanepa Deusū hātxa yuishunikatū hātxa pepawē yusīkī hatu merabewakubaini Jacó huni bake Efraimnē enabū maiwā pakea mati matipa anu mae Ramá inū mae betsa Betel namakis anu paniwā nia namā uta anu tsaua hatū txakabu pewanū ika beabu shanē ibukī Déborā hatu pepa yusīpaunikiaki. Ma hanu tsaua beyani uīmis shū kenakī: “Déborā paniwāki”, apaunibukiaki. ⁶Shaba betsatiā Senhor Deusū ma tapímakē Jacó huni bake Naftalī enabu Abinoão huni bake Baraque hawē mae Quedes anua hau hunū Déborā huni betsa yunua kashū yuitana ma hukē Déborā Baraque yuikī:

—Israelī enabu mekenika Senhor Deusū eska mia yunuikiki, ea nīkawe, mia yuinunā: “Jacó huni bake Naftali inū Zebulom enabu

shukuabu anua 10.000 detenamenikabu katushū Mati Tabor anu hatube katāshāwē.⁷ Mati Tabor dapi pashku Quisom napaku anushū mia detekī atxinū ika Canaā nawa shanē ibu Jabimnē hawē detenamenikabu shanē ibu Sísera hatū cavalō tarāti detenamenikabu hawē mapuabu inū hawē detenamenikabu maī mapuabuyabi hau mianu benübū ē mia hatu meshui ashanaiai. Hakia matube detenameaibu mā hatu maemashanaii”, akī mikiri ea yuimashinaki— aka

⁸—Ea kairā, mī ebe kaya ē mibe kashanaii. Hakia mī ebe kamakē ē katirumaki— aka

⁹Déborā kemakī yuikī:

—Peki. Ě mibe kashanaii. Mā hatu maemaya mia kēwābuma hakia hau detenū aību anu Sísera Senhor Deusū yunushanikiaki. Detekē dasibibū aību betsa kēwāshākanikiki— aka Quedes anu Baraquebe Débora ma buabū¹⁰ harishū hau benübū Zebulom enabu inū Naftali enabu anu hawē hātxa Baraquē hatu buma nīkatā detenamenikabu bebirā bebiranaibu pewakī hatu itxawatā 10.000 detenamenikabube Mati Tabor anu Baraque mapekeaya Déborari habe mapekekē

¹¹Moisī ainē epa Hobabē enabu hawē kena betsa Queneu nawabu hawenabu betsa, hawē kena Héber hatu pashkabiranishū Zaananim anu hi ewapa kushipa dapi hatū tari hiwe betsa betsapa ma pūtenibu inikiaki, Quedes dapirā.¹² Mati Tabor Baraque hawē detenamenikabube ma mapekekē Abinoão bake Sísera banabimabu¹³ nīkatā hatu detenū ishū hawē 900 ferro mane cavalō tarāti mētsisipa mapubainabu inū hawē detenamenikabu maī buriai mapekeriaibū hatu itxawatā Harosete-Hagoim anua hatu tashnimabaina shukurakabaini pashku Quisom napaku anu Síserā hatu bitxia¹⁴ hanushū Déborā Baraque ana yunukī:

—Benikaī ditáfē! Mī Sísera detenū ikis Senhor Deusū mia maemamaikiki. Hatu merabewai mī mētsisipa detenamenikabu bebū Senhor Deus kaikiki— aka 10.000 hunibube Mati Tabor anua Baraque matxi butebainaya¹⁵ matxatu txaipa kenuhairawē Balaquenē detenamenikabu hatube detenamekī taewaibū Síserā cavalō tarāti mētsisipabu mapekebainaibu inū hawē maī buaibu detenamenikaburi Senhor Deusū hatu mesewakī date paepa mistua haska uītā hawē cavalō tarātikia Sísera butui pashai kushikainaya¹⁶ hawē cavalō tarātikia detenamenika mapubainaibu inū hawē detenamenikabu pashaibu detenū ika hawenabubetā Baraqueñē hatu txibābaikī hatū maewā Harosete-Hagoim anu hikipanābu Baraqueñē enabū hatu detekī keyukubaikī Síserā detenamenikabu dasibi hatu tenā keyunibukiaki, tsua hiwemamarā.

¹⁷Canaā nawa Hazor anu shanē ibu Jabim Queneu nawabu Héberī enabube sinatanameismawē taea Sísera hariri pashai kushikaini Héberī aī Jaelī tari hiwe anu ma kemaya

¹⁸uītā inū ika hawē tari hiwe anua tashnikirā Jaelī Sísera yuikī:

—Neri huriwe, shanē ibuū. Neri huriwe. Ewē dateama ē hiwe anu hikiwe— aka hawē tari hiwe anu hikia hunekī mai bebekātiwē atximaya ¹⁹Síserā yukakī:

—Ē ūpush manuhairaii. Ea ūpush amawe— aka ina awa txutxu buspuai ma bükashai txashuwā bitxi bishtuki arushishū bishū bebekāti bepēshū amatā ana atximaya ²⁰Síserā ana yuikī:

—Mī hiwe sheshekaiā tsaušhū ea uishuwē. Tsuara hushū mia yukakī: “Mī hiwe anu tsua huama ishumē?” mia akabu: “Tsua huamaki”, iwanā hatu yuishawē— itā ²¹hī ikirana punu nukatā usha txakayamakē hawē tari hiwe pūteti hi kenuhairatā hawē mastakī hawē mestewakī neshamisbu betsa bitā hawē mastatiri bishū Sísera anu unashubira kakaī hawa banawama ha dakanu mebaūkī hawē bushka unatā hi kenuhaira Síserā ishpushku anu timashū unashubima hawē mastakī hi kenuhairawē bushka pesabaī maiki seuwa Sísera hawaira mawakē ²²hanua Baraquerenē Sísera benakubirani huaya haki nukunū ika hawē tari hiwe anua Héberī aī Jael tashnikaī Baraque yuikī:

—Neri huriwe, ha mī benai huairā, ē mia uimairā— aka Baraque hikikaī Sísera ma mawa hi kenuhaira ishtxākamea daka uitā ²³hawē detenamenikabu Israelī enabū detekī keyuabuwē taeshū hau punu nukanū Canaā nawa shanē ibu Jabim Senhor Deusū datehairamaya ²⁴habiatiai Israelī enabu ana kushipakubaikī Jabim inū hawenabu itxakawakubaikī atimas hawē mae mishkiwē kenebaunibu tekebaī hawē maewayābis Canaā nawa shanē ibu Jabim tenakī yamawanibukiaki.

Eska Débora inū Baraque kātanibukiaki, na hātxarā

5 ¹Habias shabatiā Débora inū Abinoão huni bake Baraque kātai eskanibukiaki:

² “Israelī enabu anu ana nukube detenamenū ika beaibū hunibu mā detenamenikabu nū matu kena itxapa hawa dateama hawaira yunu berubirani mā beshiābuwē taeshū dasibibū Senhor Deus kēwanākāwē.

³ Yununikabuū, Senhor Deus ē kātashunai ea nīkakāwē. Shanē ibu beshmasbuū, Israelī enabu mekenika Deus ē kēwaī ea nīkakāwē.

⁴ Senhor Deusū, mia bebunā, Seir anua tashnikirā ha Edomnē mai pakea anua mī kaikainaya mai patxa sakuaya nai anua tuis tuis ikaya nai kuinē ui itxapahaira tuekī mī imaniki.

⁵ Shanē ibuū, mī huaya mati matipa mai patxa sakuaya

Israelī enabu mekenika Senhor Deusuū, mia bebū Mati Sinairi mai patxa sakuniki.

⁶ Anatē bake Sangar unāti wanikā hatu yusiāyā Héberī aī Jael hiweyukē

habiatíäri Israelī enabu maĩ bukubaini
bai hashpa shabakabi anu hikiabuma
bai hashu txítū akeakekainawē datei hune buaibū

⁷ datei mae pesheishta anu Israelī enabu hiwekatsi ikabuma
haskawē taea ea ē Débora shanē ibui unāti wanikanū ika ē
tashnikaunimaki,

Israelī enabu ē hatū ewarā.

⁸ Yushibubu bena katutā nukunabū kēwaibū
habiatíäri mae ewapa mishkiwē kenekauana hikiti shui anua
detenameaibu

hakia 40.000 Israelī enabu anu hashi bestitxai inū hawē pia nemati
mane bestitxai tsua hayama ikimaki.

⁹ Israelī enabu shanē ibuhairabu hau nukuki sinataibube hatube
detenamei benübū ē hatu kena
habū ea níkatā bei itxashinabuwē taea earā, ē huīti hirabiwē ē
hatuwē benima txakayamaii.

Haskakē dasibibū Senhor Deus kēwanākawē.

¹⁰ Shanē ibu peiyabu jumenta hushupaki katsaumebaïmisbu inū,
tari mai bebekāti pepahaira anu tsauabu inū,
maĩ bui hatū taewē mapumisbu Deusū kushipakiri hatu
yuikubaïkawē.

¹¹ Hanu ūpush biaibu anu mane mimawati txarū txarū amisbu anushū
haska Senhor Deusū hatu maemashina inū
haska Israelī enabu mae peshepishtabia hatū shanē ibubū
hawenabubetā
Canaã nawabu detekī hatu maemashinakiri
dasibi hatu banabimai txanikubaükawē.

¹² Bestēwē. Déborā, bestēwē.

Bestētā haska washinabukiri hatu kātashūwē.
Abinoão huni bake Baraquetenē,
miarā, benikaikī detenamekī tsuabura mī hatu atxishina hatu
iyuritawē.

¹³ Hanushū nawa kushipabube detenamenū ika

Israelī enabu itxapa manananua detenamenikabu butubiranaibū

- nawa detenamenikabu maemanū ika
 ewē taea Senhor Deusū detenamenika butubirāshinabuki.
- ¹⁴ Jacó bake Efraimnē enabu hunibu hatiritū Baraque merabewai
 natukā napāpa anu butuaibū
 hatu itxūri Jacó bake Benjamimnē enabu detenamenikabu Baraque
 merabewai buturiabū
 hanua José baba Maquirī enabu shanē ibubu Baraque merabewai
 buturiaibū
 hanuari Jacó bake Zebulomnē enabu shanē ibu beshmasbu
 Baraque merabewai buturiaibū
- ¹⁵ ha dikabi Jacó bake Issacarī enabu shanē ibubu Débora
 banawabirani bekī
 hawē detenamenikabu habū merabewai Baraque itxū kakī natukā
 napāpa pukebaikī
 Canaā nawabu hatu detei buaibū Jacó bake iyua
 Rúbenē enabu anua shanē ibu betsabu huīti kushipa hayabiakē
 hatukiri yuikī:
- ¹⁶ Txashuwā mekenikabū hawē hiwe anushū ina txashu kena
 nīkabirani bebiāmiskē
 haskai nuku nīkatā beabumamē?” ikaibū
 hakia Rúbenē enabu meranua shanē ibu betsabu
 dateriashinabukiaki.
- ¹⁷ “Hene Jordão ukeri kesha betsā anu
 Jacó bake Gileade enabu hiwea Baraque merabewai beabumariki.
 Hatū shashu ewapa txaipa anu Jacó bake Dā enabu
 hatū shashuwē besti nui bashikua
 Baraque merabewai buabumariki.
 Ianēwā anu hanu shashu keti amisbu anu
 Jacó bake Aserī enabu ianēwā kesha anua Baraque merabewanū ika
 hawa e ibaunama bashikua buabumariki.
- ¹⁸ Hakia Jacó bake Zebulomnē enabu inū hawē bake Naftalī enabu
 debutirubu shinaī
 mesehairabiai Canaā nawabu mananā hiweabube detenamekī
 Baraque merabewashinabuki.
- ¹⁹ Hanua Taanaque anu shanē ibubu hawē detenamenikabube bei
 mae betsā Megido hatū txatxa ūpash betsā betsapa dapikeshū hatu
 detetā hatū mabu binū ikaibū
 Canaā nawa shanē ibubu bea detenametā
 hatū prata pei heshe inū mabu pepa binū ika bebia hawa biama
 benushinabuki.

- ²⁰ Nai anua bishī hawē bai tanabirākī
 Sísera nemakī bishi txasha kushipawē hawenabu deteaibū
- ²¹ Pashku Quisom detenamenikabu dasibi hatu tsispubaikī
 kushibaikī bukī hatu yamawashinaki.
 Hatu haska washikē hawa punu nukai txituāma ikubainākāwē!
- ²² Detenamenika kushipabu cavaloki katsaumea
 cavalo tae barush barush ibirani kushibirābiranaibū
- ²³ Senhor Deusū nai tsumā hatu yuikī:
 ‘Mae Meroz inū hanu hiweabu txakabuhairabuki.
 Israelī enabu hawa dateama detenameaibu Senhor Deusū hatu
 merabewaya
 Meroz anu hiweabu itxabirā hatube detenamekī
 Israel merabewai beama ishiābuwē taeshū Senhor Deusū hatu yupua
 hau nuitapa txakayamashanūbūwē’, akī Senhor Deusū nai tsuma
 kushipahairatū hatu banabimakubaūshinaki.
- ²⁴⁻²⁷ Úpash Síserā yuka ina awa txutxu inākī
 mane kētxa hawēruaki txutxu pepa Jaelī amatā
 haska wamatā mekē yusmauriwē hi kenuhaira bitā tsumatā
 hawē mekē yusiuriawēri hawē dayakī mastamisbu tsumatā
 hi kenuhaira Síserā ishpushkuki timabaī unāshubima mastakī hawē
 bushka pesabaī maiki seuwa
 hawaira ushayastā Jaelī tae dapi mawai Sísera dabekeakeaketā
 hanu daka mawashinawē taeshū
 ha Queneu nawa aību Héberī aī Jaelī aību betsapabu hatu
 binua pepaki.
 Jael aību betsabu binumakī Senhor Deusū hau duawakubainūwē,
 nukū tari hiwe anu hiwebaunabu aībuaiju hatu binua pepahairarā.
- ²⁸ Haskaitiā hawē ewā hawē bake Sísera benai hawē nui: ‘Hani
 huimēkaī?’ ikī uīti shui anu teshūshū uī yuka ikī:
 ‘Haskai yane hawē cavalo tarāti huama nishmaimēkaī? Haskai hawē
 detenameti cavalo tarātiya yane huamamē?’ ikaya
- ²⁹⁻³⁰ aībuaiju betsapabu unanepatū kemakī habiaska hawē ewā shinaī keskari
 yuikī:
 ‘E eā unanā, hatu detekī keyutā hawara pepa hatu biākī tsisputā ma
 hatu pashkashūkanikiki.
 Ha detenamenika titibū aību bikī dayaru hatu wakī bestitxai inū
 dabe hatu bibaībaikanikiki.
 Hamē Síserā hatu biākinā, hatū batxi hua huaya kepanāyā tashipa
 betsapaya bikiki,

ha maemanika teyabukukatsirā', ishiäki.

31 Senhor Deusū, dasibi miki sinataiburā, hau haskai mawai keyukubainübūwē.

Hakia mia betxipaiaiburā, bari kushipakī txasha wakī keyumis keskai hau txashahairashanübūwē", iki

Débora inū Baraque kätanibukiaki.

Hatu haska washunima habiatiäri ha mai pakea anu 40 ano kai Israelī enabu unanuma hiwekubainibukiaki.

Senhor Deusū Gideão katukī kenanikiaki, na hătxarā

6 ¹Ha 40 ano keyukainaya haska Senhor Deusū hatu nemani keska hiwekī akama hatu uiāmaya keska Israelī enabū ana txakabukubaïnaibuwē taeshū Midiā nawabū 7 ano Israelī enabu hau hatu itxakawakubaïshanübū Senhor Deusū hatu yunukī heneimakē ²hatu itxakawakubaïkī pikukubainaya Israelī enabu Midiā nawabuwē datei mati tenämā inū, mashash tāpe merā inū, hanu tsua katiruma bikahaira anu hanu huneti waima hari hunea Israelī enabu hiwekubaïkī ³hanu hatū yunu banaibu tibitiā Israelī enabū bai washū yunu banaimabu ma hushī kaniaya Midiā nawabu inū Amaleque nawabu inū nawa betsa bari huaikiria beshū yumetsukī hatu detenū ika bebirā bebirāpaunibukiaki. ⁴Israelī enabu mai pakea tibi anu hatū tari hiwe pütetā yunu banakubiranaiibu hatu yumetsükī hatu keyükubirākī Gaza anu hatu henēkī Israelī enabū ana hawa pitirubumawakī hatū txashuwā inū hatū ina awa inū hatū jumentori hawētsaïs yumetsukī hatū pitti yamawapaunibukiaki. ⁵Hatu piäkī biäkubainū ika shini mirimahaira bea keskai hatū tari hiwe inū, hatū inabu inū, hatū camelō mirimahaira tsuā tanatirubuma iwekī hatū piti yumetsushū hatu pimakī bai dasibi txakabuwakī hatu teshe heneshunama ipaunibukiaki. ⁶Midiā nawabū hatu itxakawaibuwē taea Israelī enabu nuitapa txakayamakubaïkī atimas shinābaū Senhor Deus merabe yukakī:

⁷"Midiā nawabu nemashūkī nuku merabewawe", akī Israelī enabū Senhor Deus ea akabu ⁸haska wabu hatu nīkatā Senhor Deusū hawē hătxa yuishunika hatunabu betsa hatu anu yunua tashnitā ha Senhor Deusū hătxa yuishunikā hatu yuikī: "Eska matū shenipabu Israelī mekenika Senhor Deusū matu yuiai matu yuinū ea nīkakāwē: 'Egito anushū matū shenipabu dayaru wakī tsuma wanibu hiwekubainaibu pashawakī ē hatu tashnimabiraniki. ⁹Egito anua ē hatu mebī bestiamā hakia hatu itxakawaibu nemakī ē hatu maemashūrianiki. ¹⁰Matū ibubu yuikī: Matū mekenika Senhor Deusrā, ē ea bestiki. Hanu mā hiweshanai anu Amorreu nawabū yushibu betsa betsapabuwē dateyamashākāwē, akī matū ibubu ē hatu yuibianikē na habia mai anu hiweshū mā hatū bakebū mā ea nīkakatsi ismaki', akī hawē hătxa yuishunikā hatu yuiniaki."

¹¹ Hanua mae betsa Ofra anu huni betsa Abiezerī enabu Joás ika anu Senhor Deusū nai tsuma kushipa tashnia hi ewapa kushipa namā tsaua habianuri hanu haki vinho wanū ishū uva bimi pema pema akī hawē hene shuru shuru amisbu anurā, hau Midiā nawabū uīyamanūbū hunetā Joásī huni bake Gideãoñē ha mesti shekiwā tsekakī maiki kusha kusha akī shemeaya

¹² Senhor Deusū nai tsuma kushipatū hawē yura Gideão uīmakī yuikī:

—Huni mesema kushipatū, Senhor Deusrā, mibeki!— aka

¹³ Gideãoñē kemakī yuikī:

—Shanē ibū, eki sinatayamawe. Hakia earā, ē haskamaki. Senhor Deusū nuku merabewaya haskakī nuku itxakawakanimēkaī, Egito anua Senhor Deusū nukū shenipabu pashawabirani nuku yuimisbu inū hawē kushipa unāmati dami betsa betsapa uīkubiranishū nuku yuikī hātxa wamisburā, ikis hanimē? Senhor Deusū nuku ma henebainimashū Midiā nawabu nuku yunuima nuku itxakawakanikiki— aka

¹⁴ beiskī Senhor Deusū yuikī:

—Minabu Israelī enabu merabewakī Midiā nawabū kushipa mebikī haska mī kushipa hayawē hatu merabewariwe, eā ē mia yunukī nitxiañwē taeshunā— aka ¹⁵ Gideãoñē ana kemakī yuikī:

—Shanē ibū, ana eki sinatayamawe. Jacó bake Manassésī enabu merā enabus hiwebaunabu hawa hayabuma inū ē epā huni bakeburā, ē hatū betsa mashkuki, dayaru keskarā. Haskatā Israelī enabu ē hatu merabewatirumē?— aka

¹⁶ Senhor Deusū ana kemakī yuikī:

—Ē mia merabewakubainaiwē taeshū huni bestixai maema keska wakī Midiā nawabu dasibi mī hatu maemashanaii, matū maiwā pakea anua hatu nitxīkinā— aka

¹⁷ hanushū Gideãoñē ana yuikī:

—Mī ea betxipaiairā, ea uīma kayabiwe. Haska habia mī Senhor Deus ebe hātxai ikimēkainā, ea shabakabi unāti wamakī hawē unāmati dami ea washūwē— itā ¹⁸—Hawara mia inākuikatsi ē mia bishuī kai ē txītūkiranaí na habianushū ea manayuwe— aka

Senhor Deusū kemakī yuikī:

—Peki. Nenu habianushū ē mia manayuai— aka

¹⁹ Gideão kashū cabra bake babupa tesēshū dashpetā bais bais ashū pitxā bayá 20 litro shekiwā duru pepa tanashū hawē shasha watiuma misi itxapa watā hanushū nami txitxāki neshetā hawē hene kētiki manekī hushketā misiyabi dasibi hi ewapa kushipa namā bushuā ²⁰ Deusū nai tsuma kushipatū yunukī yuikī:

—Ha mishki anu nami inū misi shasha watiuma mātxishū hawē hene mashu awe— aka haska yunua keska wakī Gideãoñē ashuā ²¹ Senhor Deusū nai tsuma kushipatū ha nami inū misi mishki mamaki mātxishuna

hawē mestēti hawērua debuwē timaya ha mishki anua txi here hi ikī menukī keyuaya hanua Senhor Deusū nai tsuma kushipatū hawē yura hunei inakainaya ²²haska Senhor Deusū nai tsuma kushipatū ma ashuā Gideāonē uítā datekī yuikī:

—Yuu! Senhor Deusuū, mī nai tsuma kushipabe beisinanamekī ē uishuki, mawamarā— aka

²³ Senhor Deusū kemakī yuikī:

—Dateyamawe, mī mawamakirā. Ewē taea unanuma hiwekūkaiwē— aka

²⁴ hanushū Gideāonē kēwāti txi tapu Senhor Deus bena washūtā kenakī: “Senhor Deusrā, nukū unanumaki”, anikiaki. Abiezerī enabū mae Ofra anu ha kēwāti txi tapu natīā uítirubu hayaki.

²⁵ Txipu habias meshu merā Senhor Deusū Gideão ana yuikī:

—Mī epā ina awa mapua anua hawē ina awa bene ha katxu kaini 7 ano haya katutawē. Haska watā Baal kēwāti txi tapu mī epa haya tekekī di atawē. Ha dikabi Baal txi tapu dapi hi dami kēwāmisburi nia derakī di ariatawē. ²⁶ Haska watā mī mae kenekauana dapi mati pishta anushū mī mekenika Senhor Deus kēwāti txi tapu bene wawe. Haska wakī pewakī keyutā ina awa bene katushū mī ma bitana tesētā Baal hi dami mī derashu ha karu watā ha karuwē ina awa bene ea menushūkī keyushūwē— aka

²⁷haska Senhor Deusū yunua anū ika bariri akama hawē epā enabu inū hawē mae anu hunibuki datekī meshu merā hawē dayarubu 10 iyushū haska Senhor Deusū yunushu keska ashukī dasibi hatubetā Gideāonē ashiāyā ²⁸ penama bestēbaū Baal kēwāti txi tapu di ika inū Baal hi dami dera yurabū uīkī ha dikabi txi tapu bene washū ina awa tsuabūra menukī keyushinaibu uīriai

²⁹yuka ikeakei: “Tsuā nuku haska wāmē?” ikī benai yura tibibube yuka ibaükī atimas Gideāonē ashiaī nīkakī tapībaī hawē hiwe anu bushū hawē epa Joás yuikī:

³⁰—Mī bake neri kaīmawe. Baal kēwāti txi tapu tekekī di atā ha Baal dami txi tapu dapi nia ma derawē taeshū nū tenaī hau mawanūwē— akabu

³¹ hakia bea mapubaunabu nemakī Joásī hatu yuikī:

—Yushibu Baal yaushi mā detenameshuniyuamē? Mā merabewai daka ikai? Ha Baal txanima Deuskē tsuabūra Baal detenameshunairā, penariama ibubis tenāmeikiki. Baal haska Deusmēkaī, hamebi hau hatu tenanunā, henekāwē— hatu wanikiaki.

³² Joásī yuikī: “Ha Baal Deus kayabirā, hau hamebi nemakī detenūwē”, ishūwē taeshū Gideão kena bena wakī: “Jerubaalki”, anibukiaki, nukū hātxawenā, “Baal Nemanikarā”, hatū Baal txi tapu teke keyushinawē taeshunā.

³³Hanua ana bari betsatiā hatū pitī piānū ika Midiā nawa dasibibu inū Amaleque nawabu inū bari huaikiria nawa betsa hiweaburi husi hanus itxai keyutā Hene Jordão pukebirā napāpa betsa Jezreel anu hatū tari hiwe mirima pūtebaunabū ³⁴hanushū Senhor Deusū Yushinē Gideão kushipa wakī atxiawē taeshū hawenabu Abiezerī enabu hau haki itxai benübū txashuwā mashū puri atiwē hatu txā txā akī ³⁵Manassésī enabu dasibi hau yuishütanübū huni betsabu yunua bushū hatu yuikubaunabu nīkatā Gideão anu bei itxaibū ha dikabi Aserī enabu inū Zebulomnē enabu inū Naftalī enabu hau yuiriashūbaütanübū huni betsaburi Gideãoñ hatu yunua bushū hatu yuiriabaunabu nīkatā Gideão anu bea itxai keyuabū

³⁶hanushū Deuskiri shinābiai date duakabikī Gideãoñ Deus yuikī:

—Haska mī ea txanima yunukī Israelī enabu merabewamakī mekemaimēkaī mī ea yunushina keska akatsi ³⁷ha dukū ē mia unāti waii. Mananāshū hanushū shekiwā katamisbu anushū txashuwā bitxi daniya ma bari kaya ē dataī kaii. Hanushū penama kashū nibiwē hawē dani besti metxakē hanua mai metxama uītā mī ea Midiā nawabu maemamakī Israelī enabu mī ea hatu mekemashanai haska mī ea yuishina ē ikūwāshanaii— aka

³⁸haska Gideãoñ yubashina Senhor Deusū ashuā penama Gideão bestēkaini kashū mai tsusī inū txashuwā bitxi hawē dani besti metxa uītā bishū ha bitxi hawē daniki nibi mata kētxaki tsinikī ha hene kētxa matawanikiaki. ³⁹Haska washūbia Gideãoñ ana Senhor Deus hātxa wakī yuikī: “É mia ana ea akai eki sinatayamawe, haska unāmati betsa ē ana uīkatsis ikī ē mia ana besti wakī yukairā. Bari kaya txashuwā bitxi daniya ē ana datākē ana penama hawē dani besti tsusī inū mai besti nibipā metxa wa ē uīkatsis ikaii. Haska uītā mī hātxa ē ikūhairawatiruki”, aka

⁴⁰haska Gideãoñ ana Senhor Deus yukashu meshu merā uīmakī Senhor Deusū ana ashuā penama bestēkaī Gideãoñ txashuwā dani metxama hanua mai besti metxa Gideãoñ uinikiaki.

Gideãoñ hawenabubetā Midiā nawabu hatu detekī keyuniaki, na hātxarā

7 ¹Gideão, hawē kena betsa Jerubaal inū dasibi haki itxashinabu ma pena kemaya bestētā bui txatxa ūpush hawē kena Harode dapi hatū tari hiwe pūtebaunabū hanua Midiā nawabu ikirā, nortekiri Mati Moré tenāmā napāpa anu hatū tari hiwe pūtebaunimabū

²hanushū Senhor Deusū Gideão yuikī: “Huni itxapahairabu mī hatu iweshinaki. Midiā nawabu ē hatu detekī keyumaya: ‘Nukū kushipawē nū hatu detekī keyushuki’, iki ea kēwāma ibubis kētirubuki. ³Haskatirubukē ha hunibu eska hatu yuiwe: ‘Tsuabura mā dateairā, Gileade Mati anua

kaibaini matū hiwe anu burikāwē⁵, hatu wawe”, aka haska yunushu keska Gideãoñ hatu yuikī unāti wa hanua 22.000 hunibu txítubainaibū 10.000 hunibu besti bashikui niti ikabū⁶ haska hatira betxipaiama Senhor Deusū ana Gideão yuikī: “Na huni itxapahaira hayayuabuki. Hau ūpush anūbū hatu iyuwe. Harishū mia hatu unāti washukī tsuabura mibe buabu inū mibe buabuma ē mia unāmai kaii”, aka

⁵ ūpush amakī hene anu Gideão hatu iyuwa Senhor Deusū ana yuikī: “Habū ūpush akī hatū mekēnē beatā kamanē amis keska wakī tashu tashu akaibu inū habu dāti itā denikaī akaibu hatu pashkawē”, aka

⁶ hau ūpush anūbū Gideãoñ hatu yunua ūpush akī 300 hunibū mekēnē beatā akī tashu tashu akaibū hanua hatiribu dāti ishū ūpush akaibū⁷ haska waibuwē taeshū Senhor Deusū Gideão ana yuikī: “Na 300 hunibuwē ē matu mekeshanaii, Midiā nawabu maemakī keyukinā. Ha hatiriburā, hatū mae anu hau txíturibañibū hatu yunuwe”, aka

⁸ hatū mae anu hau txíturibañibū hatu yunutā habiatiāri Gideãoñ hatu yuikī hatū shumu itxapa inū hatū txashuwā mashū puri ati hatu yuka haki yaushiamma inābu bitā Gideãoñ hatu nitxiā buabū ha 300 hunibu ma hatu katukī bashia napāpa manākiri maniabu hakia Midiā nawabu napāpa anu hiweabū

⁹ habias meshu merā Senhor Deusū Gideão yunukī yuikī: “Beniwe. ē mia hatu maemamaiwē taeshū Midiā nawabu anu hatu detei bukāwē. ¹⁰ Hakia hatube detenamei mī dateairā, mī dayaru Purabe ha dukū hatū tari hiwe pūtebaunabu dapi kashū¹¹ haska hātxaibu huneshū nīkatāwē. Haska hātxaibu hatu nīkatā hatu detenū ika mī hanu shinā txākāshanaii”, aka

nīkatā Midiā nawa hanu kesubaunabu dapi hawē dayaru Purabe Gideão kakükainaya¹² hanu Midiā nawabu inū, Amaleque nawabu inū, nawa betsa bari huaikiria beshiā pabaükī napāpa hirabi keyubia maninibukiaki, shini mirima keska maniabu inū hatū camelo mirimaya ianēwā kesha mashiti tsuā tanatiruma keskarā. ¹³ Midiā nawabū tari hiwe pūtebauna dapi kemashū Gideão nīkatushiaya usha namakirā besteshū detenamenikā hawē haibu yuikī: “Usha namakinā, eska ē uishuki. Shekiwā betsa misi turu ewapa taramekirākī nukū tari hiwe pūtebaunabu anu tari hiwe bestitxaiki haki teakī tatu aka kai di ikai ē uishuki”, aka

¹⁴ hawē haibū kemakī yuikī: “Ha mī namashurā, hawa betsa mī uishu dabānē mī ikai. Hakia Israelī enabu Joásī bake Gideãoñ deteti matxatu txaipa kenuhairaki. Midiā nawabu inū dasibi hatube hiweabu Deusū Gideão hatu atximakē nuku detekī keyutirubuki”, aka

¹⁵ haska namakirā bestētā hawē nama hawē haibu yuiai nīkatā Gideãoñ Senhor Deus kēwātā hawenabu Israelī enabu anu txítukaī hatu yunukī yuikī: “Midiā nawabu dasibi Senhor Deusū nuku hatu maemamaikiki. Ibaunākāwē!” hatu watā

¹⁶ hawē 300 hunibu pashkakī shuku dabe inū besti hatu watā huni tibi txashuwā mashū puri ati inū shumu shaka Gideāonē hatu inā dasibibū shumu merā bī dekutā huneshū buaibū ¹⁷Gideāonē ana hatu yuikī:

—Midiā nawabū hatishū hatū tari hiwe pūtebaunabu kesha betsauri ē binui kaya yusiuri inū yusmauri shuku dabe bukāwē. Hauri hikitā ma ē binu pewakē habias ē ikai keskariai matūri ea mawai habiaskariabaükāwē. ¹⁸Ea inū ē hatube kaibetā txashuwā mashū puri ati txā txā nū akaya habiaskari matūri ariatākāwē. Hātxa kushipawē yuikī: “Senhor Deus inū Gideāowē nū maemai!” ishākāwē— hatu wa

¹⁹ 100 hunibu shuku betsa Gideāobe bui tari hiwe pūtebaunabu kesha betsa ukeri ikabu detenamenikabu hatū hatu uīshunai betsa yamenapū maeaya Gideāonē hatubetā txā txā akī shumu tsumabainabu pusatā hatū bī txashawakī taewaibū ²⁰hanushū ha shuku dabetūri hatu nīkatā hatū txashuwā mashū hanus puri akī txā txā akī shumu tsumabainabu pusariatā hatū bī txashawariakī dasibibū mekē yusmauriawē bī txashai sanākī mekē yusiuri txashuwā mashū puri ati bukī hui kushipawē sai ikī: “Senhor Deus inū Gideāowē nū detenameai!” ikaibū ²¹Israelī enabu hatu keshebauna pes mapushū manaibū Midiā nawa detenamenikabu dasibi bestētā sai sai iki datei pashaibū ²²habiatiaři 300 Israelī enabū txashuwā mashū puri ati txā txā akī heneabumakē Midiā nawabu Senhor Deusū hatu hanubi detenamemaya habu pashai Bete-Sita unu mae betsakiri bui Zererá baikiri bui maiwā pakea Abel-Meolá dapi anu mae betsabu Tabate dapi buaibū

²³ Israelī bakebu Naftalī enabu inū Aserī enabu inū Manassésī enabu dasibibū Gideāonē hatu yunukī hau Midiā nawabu txibābaĩ detenūbū ²⁴huni betsa betsapa Gideāonē hawē hātxa hatu bumakī Jacó bake Efraimnē enabu maiwā pakea mati matipa mae tibi anu hatu yunukī: “Midiā nawabu detei butubaítākāwē. Hanu pukei buaibu bebükiri Bete-Bara anu keshekī inū Hene Jordão dasibi anu pukebařiatirubu tibi keshekāwē”, hatu wa haska Gideāonē hatu yunua bukubaükī hatu yuikubaunabu nīkatā anibukiaki. ²⁵Hatunabu detekubaïkī Midiā nawa shanē ibuhaira dabe hatū kena Orebe inū Zeeberā, Orebe atxikinā, mishki kerā kerāpa dapishū atxitā tenanibukiaki. Natiā ha mishki kerā kerāpa nū unainā: “Orebe Mishki Kerā Kerāpaki”, amisbuki. Hamē shanē ibu Zeebe atxishū tenākinā, hanushū uva tsinikī vinho wamisbu anushū ha mae anushū anibukiaki. Habū Midiā nawabu txibākubaïkī detetākī txītūbirākī Orebe bushka inū Zeebe bushka teshtebaïkī bukī Hene Jordão ukeri Gideāo anu bushunibukiaki.

Haskatā Gideāo mawanikiaki, na hātxarā

8 ²⁸Haska wakī Israelī enabū ana hatu itxakawatimawakī beshtehairaimabuwē taea Midiā nawabū ana hatu meama pe hiwekī

ana hatu yumetsuī beabumakē 40 ano kaya Gideão hiweyukē Israelī enabū maiwā pakea anu unanuma hiwekubainibukiaki.

²⁹⁻³⁰ Habiatiāri Gideão, hawē kena betsa Jerubaal hawē mae anu txítükaini pe hiwekūkaikī aību itxapa hatu aīwākubaikī 70 huni bakebu hatu bawakubaikī ³¹ hanushū Siquém anua dayaru wakī aību peiwē bimashū haria hanubi uītātākī haki huni bake waima kaishuna kenakī: “Abimelequeki”, anikiaki.

³² Hanua Joásī bake Gideão anibui mestebuhairatā mawakē Abiezerī enabū mae Ofra anu hanu hawē epa Joás maiwanibu anu Gideão bushū maiwarianibukiaki.

³³ Gideão ma mawaimakē Israelī enabū Deusū hātxa nīkakī ana betchipaiama txítütā yushibu Baal dami betsa betsapa kēwanū ishū hatū mekenika wakī Baal-Berite Israelī enabū katunibukiaki.

³⁴ Hatuki sinatai hatu dapi hiwebaunabū hatu itxakawaibu hatu merabewakī hatū mekenika Senhor Deusū hatu maemashuni shināma hakimanibukiaki. ³⁵ Ha dikabi Gideãoñē hatu merabehaira wabiani ana shināma Gideãoñē enabu Israelī enabu betsabū hatu pe duawakī merabewama irianibukiaki.

**Sansão kaishanaikiri nai tsuma kushipatū
hawē ibu yuinikiaki, na hātxarā**

13 ¹ Senhor Deusū hatu uībia haska shināma Israelī enabū txakabuwaibuwē taeshū 40 ano kaya Israelī enabu hau habū hatu itxakawakubaishanūbū Filisteu nawabu Senhor Deusū hatu yunutā ana hatu nemashunamakē

² habiatīri Jacó bake Dā enabū maiwā pakea anu mae betsa Zorá anu huni betsa hawē kena Manoá hiwea, hawē ainī haskatā bake bitirumahaira hiwekē ³ hanua Senhor Deusū nai tsuma kushipa ha aību anu tashnishū yuikī: “Mī bake bitirumabia natiā mī bake naneshanaii. Ha bake mī biairā, huni bake mī kaishanaii. ⁴ Eskashūkūkaishawē. Vinho inū hamapai nushuti betsa paepa ana hamamaki ayamakubaishawē. Ha inū, Deusū matu nemani ha pitima piriayamakubaishawē. ⁵ Mī bake bitā kaishanaii. Mī bake kaīriama meribi Deusuna ishanikiki, Nazireurā. Haskawē taeshū ha mī bake kaiā hawē bu meshetimaki. Hanua ewai kushipakī Filisteu nawabū mā Israelī enabu matu itxakawakubainaibu hatū matu merabewakī taewashanikiki”, atā kakē

⁶ haska wawana aību kashū hawē bene yuikī:

“Deus anua huni betsa ē nia anu tashnitushikī ea datea ē hushuki. Senhor Deusū nai tsuma kushipa daki ē uīshuki. Yukakī: ‘Mī tsuamē?’ akī ē yukama ishuki. Hatúri ea haskari ea yukama iriashuki. ⁷ Hatū ea yuikinā: ‘Huni bake bitā mī kaishanaii’, ea washuki. Hawē taeshūkiaki ana vinho inū hamapai nushuti betsa paepa natiā ē ana atirumakiaki.

Ha inū, hawara Deusū nuku nemani ha piti pitima ē ana pitirumakiaki. Ha ē bake kaíriama inū hanu mawashanaitianā, meribi Deusuna Nazireu ipakeshanikiaki. Haska ea yuishuki", aka

⁸nīkatā hanua Manoá Senhor Deusbe hātxakī: "Senhor Deusuū, ē mia yukaii, ha huni iwāshu ana nuku anu yunuwe, ha bake kaishanaikiri nuku ana yuikī hau nuku meshtāmayununā", aka

⁹haska Manoá ea aka nīkatā Senhor Deusū ashükī hawē nai tsuma kushipa ana yunukī nitxishuna bai anu ana aību dayai kaki ana haki nukui tashnia uītā hawē bene Manoá hanumakē ¹⁰hanua aību hawaira kushikaī hawē bene yuikī:

—Baa, ea nīkawe. Uatiā huni eki nukushinarā, ua ma ana huaki. Ebe kashū uī kawe— aka

¹¹Manoá benitā hawē aībe kai huni huaki nukutā yukakī yuikī:

—Mī miāmē, uatiā ē aībe mī hātxashinarā?— aka

ha hunī kemakī yuikī:

—Haa, ē eaki— aka

¹²hanushū Manoá ana yukakī:

—Haska mī yuishina nukū bake kaishanai haska washū nū yume watirumē? Nū haska wakubaishanai?— aka

¹³Senhor Deusū nai tsuma kushipatū kemakī yuikī:

—Haska dasibi mī aī ē ma yuishina keska ishükī hau akubainūwē.

¹⁴Uva bimi hene paerima inū vinho inū nushuti buspui paeai hau ataskayamashanūwē. Ha dikabi hawara Deusū matu nemani nami betsabetsapa mī bakē piritirumaki. Haska mī aī ē yunushinaki— aka

¹⁵⁻¹⁶ha huni Senhor Deusū nai tsuma kushipa unāma Manoá ana yuikī:

—Mia benimawakī cabra bake nami babupa detekī teseshū nū mia bawashuni kai, habianu bashikushū piyuwe— aka

haska wa Senhor Deusū nai tsuma kushipatū kemakī yuikī:

—Ē bashikutiruki. Hakia mibetā ē pitirumaki. Hakia Senhor Deus kēwākī benimawakī cabra bake teseshū mī menukī keyushütiruki— aka

¹⁷hanushū Manoá ana nai tsuma kushipa yukakī yuikī:

—Haska mī nuku yuishina keska nukū bake ma kaiāyā hawē taeshū nū mia kēwāshanū mī kena besti nuku yuiwe— aka

¹⁸nai tsuma kushipatū kemakī:

—Ē kena haskakī mā unākatsis ikai? Ē kenarā, huneyua pepa hawēruahairaki. Ē matu yuitirumaki— aka

¹⁹Senhor Deus kēwanū ishū karu bishū mishki mamaki karu pewakī mātxishū cabra bake teseshū misiyabi mātxitā txi keti washū nami inū sheki beru menuabu here hi ikai bebū Manoá inū hawē ainē uiaibū haska tsuā atiruma hawē dateti dami Senhor Deusū hatu uīma ²⁰txi here hi ikai anu hawē kuī inai puebainai anu Senhor Deusū nai tsuma kushipa ha txi here namakis nai anu inakainai uītā datei dāti iki beti itā

21-23 —Ha hunirā, Senhor Deusū nai tsuma kushipaki— ishū atimas unātā Manoá hawē aī yuikī:

—Deus nū uishuwē taea hawa teama txanima nū mawai— aka hakia hawē ainē kemakī yuikī:

—Nuku tenākatsi ikinā, cabra bake nū menukī keyushuna biama ikeāshuki. Txi kuī anuri huni inakainai nuku uīmama ikeāshuki. Huni bake ē hayashanai nuku yuiama iriakeāshuki. Haskawē taeshū nuku kupikī debu wamaki— aka Manoá inū hawē aī uīmai ha Senhor Deusū nai tsuma kushipa ana hatu anu tashniamma inikiaki.

24 Haska waima hiweatiā Manoá ainē bake bi tuyatā huni bake kaiā kenakī: “Sansāoki”, akimabu Senhor Deusū duawakī pepa wakubainaya hatū bake ewai ma yumekē 25 shaba betsatiā mae betsa Zorá inū mae betsa Estaol namakis Jacó bake Dā enabube Sansão hiweyukē hanushū Senhor Deusū Yushinē Sansão atxitā kushipa wakī taewaya

Sansāonē aību binikiaki, na hātxarā

14 ¹hawē mae manananua Sansão kaikaini matxi butebaini Filisteu nawabu maiwā pakea anu mae betsa Timna anu hikishū Filisteu nawa aību txipash hawērua uītā ²txítükaini hawē hiwe anu kashū hawē ibubu yuikī:

—Timna anu kashū Filisteu nawa aību txipash ē uīshinaki. Dasibi pewakī hawē ibubube ea hātxashütákawē, ha aību ē aīwākatsis ikairā— hatu wa

³hakia hawē ibubū kemakī yuikī:

—Filisteu nawabu tsuā Deus kēwābuma anua haskakī aību binū ika mī ikai? Mī betsabu aību bake hayamamē? Nukunabu Israelī enabu dasibi anurā, aību bake hayabumamē— akabu

Sansāonē hawē ibubu kemakī yuikī:

—Ha aību txipash ē betxipaihairai ikai ea haska wama ha aībū ea yuka iki peshütákawē— hatu wa

⁴aību Senhor Deusū Sansão betxipaimashina hawē ibubū unāma inibukiaki. Hakia ha Filisteu nawabū ano tibi Israelī enabu yunukī hatu itxakawakubainaibu hawē beparātā hatu merabewakī deteshūkatsis ikī Sansão Filisteu nawabu anu Senhor Deusū yununiaki. ⁵Haskakē Timna anu kanū ika hawē ibubu bebuuibū txipu Sansão kai Timna anu hiweabū uva bimi mishki bai kenekauna anu hikikaī leāo yume bena kushipa tekerē tekerē ikī Sansão atxinū ika kushikirā haki ishtxuaya ⁶Senhor Deusū yushinī Sansão kushipawa hawē mekē anu hawa tsumamabia leāo atxishū hawē pubu tibi tseka tseka akī tenākī cabra bake pishta akawa hanua ana kai Timna anu hawē ibubuki nukutā leāo detebirāshukiri hawa hatu yuiama ⁷hanua hawē hiwe anu kashū ha aību txipash betxipaihairaki nukushū yuikī:

—Mia betxipaikī ē mia aīwākatsis ikaii— aka
aībū kemakī yuikī:

—Peki ē mia benewatiruki— aka Sansão inū kakē

⁸ txipu shaba eskarabes kaya aību bitanū ika ana Timna anu txitükirākī leāo tenāshina uītanū ika baima hikikaī leāo yura meranua samū buna hawē bataya betxishū ⁹ha buna mapukia hawē bata mekēnē dashpekī bitā hawē bata pibaini baiwē ana kai hanua hawē ibubuki nukushū buna bata hatu inā akaibū leāo mawashina anua bishu hawa hatu yuiama kaya

¹⁰ hanua txipashā hiwetā Sansãoñ epa hātxai kakē Filisteu nawabū beyawē taea hatu beyusmakī hatube berenābu itxawashū hatu benimawakī taewayā ¹¹uīshū Sansãobe hau beyusnūbū hawē datekī Filisteu nawa huni ewabū 30 berunābu katushū yunuabu ¹²ha 30 berunābu Sansãoñ hatu yuikī:

—Hunea unāmati hātxa ē matu yuai hawamēkaī ea yuishākāwē. 7 dia nū beyusi keyuriama hawamēkaī shabakabi mā ea yuia tari māyunepa hushupa dasibi sawetiya inū haya beyusti tari dasibi matu tibi ē matu ināshanaii. ¹³Hakia shabakabi mā ea yuiama habiaskari matuna matu tibitū mā ea ināriashanaii— hatu wa

berunābū Sansão kemakī yuikī:

—Haska mī nuku yuishu peki. Mī hunea unāmati hātxa nuku yuiriwe. Nīkashū shabakabi unātā nū mia yuitiruki— akabu

¹⁴ haska wabu hawē hunea unāmati hātxa Sansãoñ hatu yuikī:

“Tsuara pianā anua hawē pia ana tashnishinaki.

Ha kushipahaira anuarā, batahaira tashniriashinaki”,
hatu washina shaba dabe inū besti binukainaya “Hawamēkaī?” ishū yuitirubumawē taeshū ¹⁵ana shaba betsatiā Sansãoñ aī yuikī:

—“Hawē hunea unāmati hawamēkaī”, nū unāmaki. Mī benē hau mia yuinū miāri nuku tapishūwē. Mī nuku ashuāma mia inū mī epā enabu nū matu menukī keyushanaii. Nukū tari nuku biā bestinū, iwanā, mā nuku itxawashinaraka— akabu

¹⁶ hawē aī Sansão anu kashū kashakī yuikī:

—É nuitapaii. Ea danākī mī ea betxipaiama dakiki. Enabu mī hunea unāmati hātxa mī hatu yuishina: “Hawamēkaī”, haska mī hatu yuishina eari mī ea yuiamariki— aka

Sansãoñ kemakī yuikī:

—E epa inū ē ewa ē hatu yuiamariki. Haskakī mia besti ē mia yuiari?— aka

¹⁷ana shaba dabe inū dabeki kashakūkaīkī Sansão bikahairawaiwē taeshū atimas séntimo dia Sansãoñ hawē aī hawara yuia hanua hawaira kashū hawenabu yuia ¹⁸7 dia bari hikiaya berunābū Sansão yuikī:

“Hawara batapahaira betsā binua hayamaki. Bunaki!

Hawara kushipahaira betsā binua hayamaki. Leāoki!”

akabu

Sansãoñé hatu kemakí:

“É aí mā yukakí bikawamarã,
haskatā mā yuama ikeanaii”,

hatu wa

¹⁹hanushū Senhor Deusū Yushiní Sansão kushipawakē Filisteu nawabū mae betsa Asquelom anu kashū 30 hunibu hatu detekí tenāshū hatū beyusti tari pepa hatu biāshū bushū hawē hunea unāmati hātxa tapītā habū yuishinabu haska hatu yubashina ha tari hatu manakukí inākí keyufá sinatahairai hawē epā hiwe anu txítúkaikē ²⁰Sansão hawē aíki sinatakí henebaishíkē hawē epā Sansãoñé haibu betsa hawē aí inānikiaki.

15 ¹Shaba itxapa kaya shekiwā tsekaibutiā hawē aíki bai kakí hawē daewai kanū ishū cabra bake bushuā hawē hiwe anu hikitā

Sansãoñé hawē kuka yuikí:

—É ainē dítu anu hikikaí ē uí kaitsa— aka

hakia hawē kukā hikimama nemakí ²yuikí:

—É aíbu bake iyua mī ana betxipaiama dabanē ē shinaimaki. Haskakē mī haibu betsa ē inaímaki. Haska biaimakē hawē betsa mashku ha binua hawēruahaira hayaki. Ha biwe— aka

³hakia Sansãoñé kemakí yuikí:

—Filisteu nawabu ē hatu kupiairā, natianā, ena txakabumaki. Habū dukū ea txakabuwakí taewaimabuki— ikaini

⁴kashū benabaükí 300 kamā inu atxikubaükí itxawatā dabe tibiki hawē hina txaiipa ketashrabeshū paniwā petxux ha dabe tibiki nea keyushū ⁵hune bushū Filisteu nawabū shekiwā bai itxapa anu paniwā petxux ha kamā inu tibikia txi dekushū hatu nitxiā datei kushibaükí here sharabaükí shekiwā mania inū tsekariabuma anuri kawákí hanu txiwē tima akeakebauna hi iki menubaükí hatū uva bai inū oliva bai dikabi hatu menū keyuā ⁶hanua: “Tsuā ashiämē?” iwanā, Filisteu nawabu huni itxapabu yuka ibaükí hatū ashiā Sansão níkatā ha Sansãoñá, hawē dais Timna mae anuatū aíbu bimabaimashū mebishū hawē haibu inaímawē taeshū hawē kukaki sinatakí ashiäki, ibaini bushū Filisteu nawabū unātā ha aíbu inū hawē epa atxibaí hatu menu keyuabū ⁷hatuki Sansão nukutā hatu yuikí:

—Haska mā ea txakabuwashinawē taeshū ē matu kupikí keyuriama ē huírukütirumaki. Deusū ea níkaya shabakabi hātxai ē yubakaii— hatu watā

⁸sinatahairakí hatu kupibaükí hatu shau teke keyukí itxapa tenātā hanua pashai Etā mishki mati anu kini tāpe merā Sansão hiwei kayuké

**Sansãoñé haki sinataibu jumento kui shauwē
hatu detekí keyunikiaki, na hātxarā**

⁹Jacó bake Judá enabū maiwā pakea anu Filisteu nawa huni itxapabu bushū hatū mae betsa Leí dapi hatū tari hiwe pütebaunabu ¹⁰Judá enabu hatuwē datekí betsabū hatu yukakí:

—Haskakī mā nuku detenū ika bekāshumē?— hatu wabu
habū kemakī yuikī:

—Matu detenū ika nū huamaki. Sansāonē txakabuwakī nuku
itxakahaira washinawē taeshū ha besti atxitā haska nuku itxakawashina
keska wariakī kupikatsi nū atxinū ika hushuki— hatu wabu

¹¹ hatu haska wabu nīkabaini Mati Etā anu mishki kini tāpe anu 3.000
Judá enabu bushū Sansão banabimakī yuikī:

—Filisteu nawabu kushipahairabuki. Nukurā, nū haskamaki. Haskakī
mī nuku hatu datemai?— akabu

Sansāonē hatu kemakī yuikī:

—Parākī haska ea itxakawaimabu keska wakī eāri habiaskari wakī ē
hatu kupishinaki— hatu wa

¹² hanushū habū kemakī yuikī:

—Nuku huirā, atxitā Filisteu nawabu mia inākatsi iki nū
hushuki— akabu

Sansāonē hatu kemariakī:

—Mā matū ea tenāmamē, ha dukū ea yubakāwē, Deusū matu
nīkayarā— hatu wa

¹³ Sansão yui pewakī:

—Txanima nukū nū mia deteamaki. Filisteu nawabu mia inākatsi nū
mia atxi bestinū ika hushuki— atā atxitā dispi bena dabewē hawē mekē
dabe petxiuri neakī yurayabi nea mestēwātā hanu hunea hiwea anua
tashnimabirākī iwekī

¹⁴ mae Leí anu hawenabū Sansão Filisteu nawabu hatu iyushunabu
betxibirani hatuki nukui hatū tari hiwe anua kaibirani benimahairai
sai sai ibiranaibū Senhor Deusū Yushinī Sansão kushipawayá hawē
pūyayabi hawē mekē dispiwē neashū iweabu dasibi tesekaini dispi menua
keskai niri iki keyuaya ¹⁵ hawē mekē anu hawa tsumamabia jumento kui
txapuriama shetaya daka betxitā hawaira bitā hawē hatu detebaükī 1.000
Filisteu nawabu tenātā ¹⁶ haska hatu washukiri yuikī:

“Jumento kuiwē yurabu detekī

ē hatu mātxī dabe inū besti washuki.

Jumento kuiwē 1.000 hunibu ē tenāshuki”,

itā

¹⁷jumento kui hanu putabaī kenakī: “Na matirā, Ramate-Leíki”,
anikiaki, nukū hātxawē yuiarā “Jumentō Kui Matiki”, akinā. ¹⁸ Hanushū
ūpush manuhirakī Senhor Deus kenatā yuikī:

—Mī ea merabewa hatu detekī ē maemakī keyubiashukē haskakī natiā
ūpush manui mia ikūwābuma anua ē mawaya mī ea heneai?— aka

¹⁹nīkatā Leí anushū Deusū ūpush tuekī bepēshükī puemaya ha ūpush
Sansāonē akī shetsekekī henetā shinā txākāi benimakī txatxa ūpush tuea
kenakī: “Yuka Tuea Txatxaki”, ani na habiatā nū uīriatirubuki.

²⁰ Ha maiwā hirabi Filisteu nawabū Israelī enabu hatu yunukī itxakawaibutiā 20 ano kaya Israelī enabū Sansão hatū unāti wanika kushipa merabenā shanē ibui hiweyuniaki.

Mae ewapa Gaza anu Sansão kanikiaki, na hātxarā

16 ¹Shaba betsatiā uītanū ika Filisteu nawabū maewā Gaza anu Sansão kai hikitā aību hininipa dasibitū memis ha aību anu hawē hiwetā habe ushatanū ika ka hikikē ²Sansão hatū maewā anu ma hikia dasibibū nīkakī unātā atxikatsi bari hirabi hatū mae keshebaunabu hatū beputi tibi mekea mapua ibai ma bari kaya ushai bukī shinaī yuinamei: “Penama bestēkaī Sansão detekī tenanākāwē”, itā buabū ³hakia Sansão yamenapū aībube besti ishī habiatiāri hawaira Sansãoñē aību txibutukaini kakī mae hanu hikiti shui anu hune bepubiabū hawē beputi txibuyabis tasketā dasibi iabaikī txai bushū mae betsa Hebron besusi mati mamaki mapebaī beputi kepiniaki.

Aību betsa Dalila Sansãoñē betxipainikiaki, na hātxarā

⁴ Jerusalém anua ianewākiri kai napāpa hawē kena Soreque anu mae pishta anu Filisteu nawa aību hawē kena Dalila hiwea uīkī Sansãoñē betxipaihairai habe hiweaya ⁵Filisteu nawa shanē ibubu Dalila uī kashū yuikī:

—Sansão beparātā hania hawē kushipahaira huimēkaī?
nuku tapishuwē. Haska watā atxishū nū nea ana pashamakē nū maematirumēkainā. Haska wakī txanima mī nuku tapishuna nukūri bestibu tibi mia duawakī 1.100 prata pei heshe nū mia ināshanaii. Nukū hātxa ikūwākī nuku pewashuwē— akī haska yubatā txitubainabū

⁶haska wawanabu Dalilā Sansão yukakī:

—Ea benimawakī ea tapimawe, hania mī kushipahaira huimēkainā.
Hau mī pekayamanū haska wakī tsuā mia neatirumē, mia
maemakatsirā?— aka

⁷parākī Sansãoñē yuikī:

—7 kanū dispi benahaira tsusiriamawē tsuāra ea neahairabu ē kushipa ē benutiruki, huni kushipa mirī keskairā— aka

⁸⁻⁹ nīkabaī shanē ibubu banabima 7 kanū dispi benahaira tsusiriam
besħū inābu ushahaira dakakē hawē hiwe anu huni kushipabu itxapa
hatu hunetā Dalilā Sansão neahairatā datekī hui kushipawē kenakī yuikī:

—Sansãoñē, mia atxinū ika Filisteu nawabu bekanikiki— aka
bestēkauākī dispi sheni menua keska ha kanū dispi dasibi Sansãoñē
bikama hawaira tesa keyushukē haskatā hania hawē kushipahaira
huimēkaī unākī tapiābuma ¹⁰haska washinawē taeshū Dalilā Sansão yuikī:

—Txanitxakakī mī ea parāshinaki. Hakia eskatianā, ana ea parāma ea
yui kayabiwe, haskatā mia neabu mī pashatirumarā?— aka

¹¹ ana parākī yuikī:

—Dispi ewapa bena tsuā meriamawē ea neahairabu ē kushipa ē benutiruki, huni kushipa mirī keskairā— aka

¹² ana ushahairariakē hawē hiwe anu huni kushipa itxapa ana hatu huneriaitā Dalilā dispi ewapa benahaira bishū Sansão daneakī pehaira watā hui kushipawē kenakī yuikī:

—Sansãoñ, Filisteu nawabū mia atxinū ika bekanikiki— aka bestēkauākī habiaskari wakī dispi ewapa benabiakē liā mesi pishta keska wakī hawaira ana tesa keyuriakē habū atxinū ikaibū uītā tashniabumakē

¹³ shaba betsatiā meshu huaya Dalilā ana Sansão beparākī yukakī:

—Haskakī ea yui pewama txanitxakakī mī ea parākubainai? Ea yuiwe. Tsuā haska watā mia nea pewatirubumē?— aka

ana parākī yuikī:

—Ē bu pashkakī 7 pikūtā batxi timakī ha ē bu tibi mī kapikūshu mistutā haki ea timakubaikī mestēwātā haska watā hi kupa kenuwē maiki seukī mī hawē ea mestēwātiruki. Mī ea haska wa ē kushipa ē benutiruki, huni kushipa mirī keskairā— aka

Sansão ushāshū hawē bu pashkakī 7 pikūwātā batxi timakī hawē bu pikū mistutā timakubaikī menetā ¹⁴ha hi kupawē maiki seukī mestēhairawatā ana hui kushipawē kenakī yuikī:

—Sansãoñ, ma mia atxinū ika mianu Filisteu nawabu bekanikiki— aka besteī benikauākī ha hawē seuia betsekī ha haki bu timakī mestēwāshu nasa keyuaya ¹⁵haska wai uītā Dalilā ana yuikī:

—Mī ea beparani txanitxakai ikaii. “Ē mia betxipaihairaii”, ibiakī shabakabi mī ea yuiama ikūkainaii. Dabe inū bestiki mī eki kasheaii. Hania mī kushipa huai mī ea yuiriamaki— akī

¹⁶ hawētsaís shaba tibi habias yukakī daketapahaira wakubaina bika tenei mawakatsis ikī ¹⁷atimas Sansãoñ hakiri hawē hunea kushipa txanima shabakabi Dalila yuikī:

—Ē nanei taei bebükiri meribi Deusuna wakī Nazireu ea wani ē hiwekūkainaiwē taeshū ē bu tsuā ea meshtetirubumaki. Tsuāra ē bu ma ea meshteaurā, ē kushipa benui ē ma babuaii, huni kushipa mirī keskairā— aka

¹⁸ atimas hawē hunea kushipa ma yui kayabia Dalilā unātā Filisteu nawa shanē ibubu anu hawē hātxa bumakī yuikī:

—Hawē kushipa nemati ma ea yuishuki. Atxiri bekāwē— hatu wa nīkatā ikūwābirani bestibu tibi peiya beabu hawē hiwe anu hatu huneshū

¹⁹Dalilā hawē kishiki datāshū Sansão ushākī hawē bu pashkashū 7 washū kapikūshina hau meshtenū huni betsa kena hushū meshtekī keyuhairatā kaya Sansãoñ hawē kushipa benua babuaya itxakawakī

²⁰ hui kushipawē Dalilā ana kenakī yuikī:

—Sansãoñ, mia atxinū ika Filisteu nawabu mia anu bekanikiki— aka besteī haska imis keskai dabanē hatu detenū ika benibiakauana Senhor

Deusū ana hawē kushipa ināma dapashkakī henea Sansãoñ unāma ²¹ ma babukē Filisteu nawabū atxishū nupewē hawē beru tsekatā maewā Gaza anu iyukī bronze mane dispi txiwetameyawē neashū hanu bitxiti hiwe merāshū shekiwā denekī durumisbu anu dayamakī shaba tibi hawē deneti mishki ewapa sibimakī dayamakubainaibū ²² ana hawē bu ewai benei taebiranaya

Sansão mawanikiaki, na hātxarā

²³ Sansão Filisteu nawabū atxikī maemaimabuwē taea benimai haki beyuskī hawē mekenika yushī Dagom kēwākī yuinaka teseshū menukī keyushunū ika Filisteu nawa shanē ibubu dasibi bei ma itxatā kātakī:

“Nukuki sinatakī Sansãoñ nuku itxakawabiamiskē
nukū mekenika yushibubū nuku atximaimaki”, iwanā,

²⁴ hawenabū kēwaī yura itxapabū uī bekī hatū yushibu habūri kēwaī kātakī yuikī:

“Sansão nukuki sinatakī nukū bai menukī yamawashū
nuku itxapa tenākī keyuima
nukū mekenika yushibubū nuku atximaimaki”,

ikaibū ²⁵ haskatā ana hatu maematiruma shinaī ha bebunua benimai haki kashei beyuskatsi hatū bitxiti hiwe anua hau Sansão iwenūbū hatu yunuabu bushū Sansão iweshū mishki txibu dabe hatū kēwāti hiwe namakis nitxitushitā haki kashei beyusaibū ²⁶ hanushū berunā metsūbaina Sansãoñ yuikī:

—Ha mishki txibu dabe matū kēwāti hiwe namakis ea mepīrabewe, ē haki mestetā niairā— aka haska yuka berunā iyushū mepiā

²⁷ hatū yushibubu kēwāti hiwe ewapa anu Filisteu nawa shanē ibubu dasibi ma hikiabu hunibu inū aíbuaibu mirima matabu hanua manaūri mishki tapa anushū Sansão itxakawai haki kasheaibu 3.000 yurabū manaūrishū hatu uiaibū ²⁸ hui kushipawē Sansãoñ Senhor Deus kenakī yukakī: “Senhor Deusú, ē mia ea akī yukaii. ē beru ea tsekaimabu keska wakī ē hatu dasibi kupirai ea shinākī na habiatī ea ana besti wakī kushipa ea ināyuwe, ē ma mawairā”, aka ²⁹ Senhor Deusū níkaya ha mishki txibu dabe namakis anu hawē nakishkūki tsauabu anu Sansãoñ mewerabetā ³⁰ hui kushipawē yuikī: “Filisteu nawabu hau ebe mawanūbūwē!” ikī dasibi hawē kushipawē tu akī txibu dabe sēkea hatū kēwāti hiwe purekebaí Filisteu nawa shanē ibubu dasibi inū habube beaburiki di ikī hatu tenākī keyua Sansão hiweshū itxapa kupikī tenābiakubiranimashū ana hatube mawakī Sansão ha mestibia itxapa hatu tenākī binunikiaki.

³¹ Hanua níkatā txipu hawē betsabu inū hawenabu dasibi beshū Sansãoñ yura bishū bushū mae dabe Zorá inū Estaol namakis anu hawē epa Manoá maiwanibu anu hawē yura hanu maiwarianibukiaki.

20 ano kaya Israelí enabū hawē hātxa níkakubainaibū unāti wanika kushipa Sansão hiwenikiaki.